

DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-4224-2022-37-06>

УДК (UDC): 504+140.8+330.366+378.1(100+477)

К. В. КОРСАК, д-р філос. наук, проф.,
завідувач лабораторії «Формування особистості студента»
e-mail: kvkorsak@gmail.com ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7715-9720>

Київський медичний університет,
2, Бориспільська, Київ, 02099, Україна

Ю. К. КОРСАК, канд. філос. наук, старший науковий співробітник
e-mail: olte@ukr.net ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8511-0556>

Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук,
9, Бастіонна, Київ, 01014, Україна

ФОРСМАЖОРНА НЕОБХІДНІСТЬ ЗВЕРНЕННЯ ЛЮДСТВА ДО НООТЕХНОЛОГІЙ І НООЕКОЛОГІЇ

Актуальність. Вбачаємо у вивченні наявних наукових праць на тему відвернення глобальних небезпек. Популяція Homo Sapiens Sapiens зростає кількісно, збільшує темп деструкції природного довкілля і прискорює рух до тотального колапсу. Науковці світу створюють лише «відозви» і попередження про небезпеку, навіть рішення ООН і три екологічні форуми 1992, 2002 і 2012 років не вказують реальних засобів порятунку.

Мета. Критичний аналіз наявних прогнозів майбутнього та екологічних проєктів і планів, пропозиція реального шляху порятунку людства через заміну сучасних індустріальних і смарт-технологій екологічно безпечними виробничими і суспільними ноопроцесами, розвиток і використання ноонаук, зокрема, нооекології.

Методологія. Спирається на досягнення багатьох класичних і дуже молодих наук, на основі яких будемо нашу пропозицію створення і використання великої групи ноонаук, що формують авторський нооглосарій. Основними є нооінтегральний, системний і нооісторичний методи у межах перспективного принципу глобального еволюціонізму з трансдисциплінарними підходами.

Результати. Докази того, що у потоці нанотехнологій з 2000 року стали з'являтися екологічно безпечні, які ми пропонуємо назвати «мудрими» – ноотехнологіями (wisetechnology). Їх мало і кількість зростає повільно. Подібні технології вважають неможливими і не включають у національні чи світові плани і проєкти. Ми наводимо фрагмент нашого «Нооглосарію», який містить «терміни з майбутнього». На жаль, він не привернув уваги людства, подібної до емоційних та популістичних екодеклараций Грети Тунберг – дівчинки зі Швеції.

Висновок. В умовах надходження пандемії COVID-19 ми сподіваємося використати ще маловідомий проєкт «Plan S» для інформування людства про існування рятівних ноотехнологій і ноонаук. Виникла форсмажорна необхідність негайного створення не тільки нооекології, а й усіх необхідних ноонаук. Стверджуємо, що нооера вже розпочалася, але людство цього ще не помічає. План ООН «17 цілей для сталого розвитку» слід трансформувати в глобальний документ реалізації ноосимбіозу людства і біосфери, урешті, побудови ноосфери.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: криза людства, екологічні загрози, тотальний колапс, засоби порятунку, ноохвиля, ноотехнології, ноонауки, Нооглосарій, нооекологія

Як цитувати: Корсак К. В., Корсак Ю. К. Форсмажорна необхідність звернення людства до ноотехнологій і нооекології. *Людина та довкілля. Проблеми неоекології.* 2022. Вип. 37. С. 62-70. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-4224-2022-37-06>

In cites: Korsak, K. V. & Kotsak, Y. K. (2022). Force majeure need for humanity to turn to nootechnology and nooecology. *Man and Environment. Issues of Neoecology*, (37), 62-70. <https://doi.org/10.26565/1992-4224-2022-37-06> (in Ukrainian)

© Корсак К. В., Корсак Ю. К., 2022

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0.

Вступ

Суперечливі події навколо епідемії коронавірусу COVID-19 переконливо засвідчили всю глибину протиріччя між колосальним збільшенням кількості науковців-професіоналів (у 1800 році їх було 1000, зараз – уже близько 10 млн. чол.) і неспроможністю всього людства використати накопичені знання і створені технології в умовах сучасної форсмажорної ситуації. Цей термін зазвичай використовують правники і надають йому змісту «несподіваної і цілковито непереборної сили», рятуючи чи караючи невинних і винних. Та у сфері екології і світових небезпек випадковостей не було – екологи їх передбачають усе точніше, розпочинаючи з 1866 р., коли Е. Геккель (1834-1919) запропонував розвивати екологічні науки (на це спершу ніхто не звертав уваги, а схаменулися лише у другій половині ХХ ст.).

Щойно вказане протиріччя ми пояснюємо тим, що головний мозок людини може оперувати тільки відомими семантичними одиницями і засвоєними образами, що обмежує прогностичні можливості особи, яка у створеній нею науковій таксономії проголосила себе подвійно розумною (*Homo Sapiens Sapiens*), малим періодом часу й майже виключає точні довгострокові передбачення.

Нездатність людини до успішного стратегічного мислення – видовий недолік, який тільки посилюється ефектом Лачинса. Він полягає у майже автоматичному відторгненні «подвійно розумним» цілковито нової і несподіваної інформації. З цієї причини Е. Геккель не дожив до світового визнання екології. Те ж саме відбувається після 2000-го року з нашою пропозицією негайної законодавчої підтримки створення і використання екологічно безпечних ноотехнологій, ноомислення, нооекології та інших ноонаук.

Успіхи у серйозному прогнозуванні траплялися рідко. Кожного разу для цього було необхідне поєднання наукових підходів і використання «термінів з майбутнього» (чи прожекторних). Це цілком нові слова, яких не могли висловлювати корифеї Античності чи Нових часів. Необхідні у прогнозах терміни висвітлюють сутність цілком нових процесів, явищ і тенденцій віддаленого майбутнього. Прикладом з ХХ ст. є несподівана поява у темі ядерних досліджень усього двох прожекторних термінів «уран-235» і «лан-

цегова реакція». Вони одразу уможливили безліч патентів і схем конструкцій реакторів та інших виробів. Тому друга половина ХХ ст. пройшла у змаганні всього світу в ракетно-ядерному секторі. Домінувала індустріально-воєнна парадигма дій наук та освіти. У результаті в даний момент планету опанувала пандемія COVID-19, у боротьбі з якою ідіотично непотрібними виявляються і два з гаком трильйони доларів США щорічних світових витрат на озброєння, і хмари дронів разом з десятками тисяч патентів у секторі «штучний інтелект» і кількома мільярдами «гаджетів» у долонях осіб усіх вікових груп.

Людство через багатократне збільшення чисельності і недоліки у мисленні під час «управління біосферою» й справді наблизилося до прірви. Поверхові міркування і неспроможність добре використовувати нові знання скерувало всю популяцію *Хомо* у стан прострації і безпорадності. Про це переконливо свідчать задуми, здійснення і наслідки трьох глобальних екологічних форумів і зібрань мало не всіх «мізків світу», відомих як «Ріо-1992», «Ріо+10» і «Ріо+20», рішення і постанови ООН (включаючи «17 цілей для сталого розвитку») та ін. Тому й відбувається крах з такими труднощами вибудованої структури політичної рівноваги та системи домовленостей про засади локальної і глобальної безпеки. Панує критика усього минулого, маємо море звинувачень у стилі лексики Грети Тунберг. Звучать заклики до помірнього споживання, припинення вирубування лісів, але не вказуються засоби ліквідації голоду і підвищення якості життя всього людства. Ми намагаємося не стільки критикувати, як пропонувати не лише відкриті нами рятівні засоби, але й детальні прогнози майбутнього і шлях до ноосимбіозу людства і біосфери [1].

Складність і багатовимірність кризи людства примусила нас витратити на «Вступ» мало не четверту частину тексту статті. Тому далі будемо більш лаконічними й використаємо можливості інфографіки (Рис. 1, на якому відтворена вся еволюція людства).

Мету статті ми вбачаємо не у критичному аналізі праць інших екологів, а у доведенні факту появи серед мало не безмежного потоку нанотехнологій перших мудрих (ноотехнологій - *wisetechnology*),

які надають людям необхідне і одночасно усувають індустріальні та інші пошкодження біосфери. Завданням буде доведення існування рятівних для людства засобів і

спроба переконати читачів свідомо перебороти ефект Лачинса і негайно розпочати створювати і використовувати ноонауки і ноотехнології.

Методи дослідження

У питанні інструментарію дослідження основними будуть нооінтегральний, системний і нооісторичний методи. Ми переконані у перспективності принципу глобального і багатовимірного еволюціонізму і трансдисциплінарних підходів. Вважаємо дуже важливими досягнення більшості класичних наук, головні закони філософії, фізики та інших секторів досліджень Природи і Лю-

дини. На цій основі й будуюмо світ ноонаук. Але його поява стала можливою тому, що ми притримувалися правил ефективного мислення і вимог до якісної наукової продукції. Вони примусили нас витратити головні зусилля на моніторинг якомога більшого відсотка відкриттів і досягнень нових секторів наук. Це й зумовило виявлення перших ноотехнологій одразу після настання ХХІ ст.

Результати дослідження та їх аналіз

Головне наше відкриття й справжня основа подальшого розвитку нових понять і термінів – слово «**ноотехнології**». Не витрачаючи текст на детальні пояснення, одразу ж попереджаємо читачів про те, що на Заході сформувався міцний консенсус у тому, що ні в якому разі не дозволяти використання терміну «ноотехнології» в усіх публікаціях зі сфери Sciences&Arts. Там дуже підозріло ставляться навіть до безневинного слова «ноосфера». Тому в своїх скерованих «на Захід» працях ми використовуємо семантичну формулу «**wisetechnology** ≡ **nootechnology** ≡ **mudrotekhnologii (ukr.)**».

У роки створення і поліпшення все нових і новіших видань власного навчального посібника з екології перший автор витрачав багато часу на моніторинг нанотехнологій і технологічних досягнень шостого укладу. Нуртували думки про те, що десь повинні існувати засоби ліквідації небезпеки останнього і всепланетного конфлікту за рештки їжі та інші природні ресурси. Не сприймалася у якості істини інформація з відомої трилогії про майбутнє людства [2-4] чи рекордно великого і феноменально помилкового французького опису подій ХХІ століття [5].

Тому так вразив і одразу ж був поміченим той факт, що серед нанотехнологій «вигулькнули» екологічно безпечні та ідеальні процеси. Перший був зі сфери біології і полягав в отриманні пластичних мас як продукту життєдіяльності рослиноїдних бактерій. Вони мали стандартні механічні

властивості, але, як осіннє листя, розклалися під впливом грибків і бактерій. Другий ідеальний процес виявився фізичним. Це була нанофотокаталізація – перетворення звичного для нас поглинання світла у дуже цінний процес знезараження біологічних забруднень (фотокаталізатор дуже швидко перетворює віруси чи бактерії в азот, водяну пару, вуглекислий газ та ін.).

Помічені й описані нами перші нові й ідеальні екоотехнології не привернули увагу наукового світу через невдалі назви і визначення. Тільки після винайдення слова «**ноотехнології**» у 2010 р. сталося його «закріплення» в Інтернеті і частині наукових часописів України і Росії. Англomовні видання відмовлялися визнавати новий науковий термін, тому він відсутній, наприклад, у Science чи Nature. Ніколи зарубіжні видання не сприймали нову нооінформацію, а у нас не було коштів для друку в цих та інших журналах-монополістах. Ми мали серйозну надію на те, що у рамках світового проєкту з назвою «Plan S» пощастить скоротити час на оцінку і світове використання ноовідкриттів нашої невеликої наукової групи. Але дуже багаті володарі провідних журналів з використанням хабарів чи іншими методами цілковито загальмували «Plan S».

Для стислості викладу використаємо авторську схему всієї еволюції Хомо і сучасного входження у світ ноотехнологій і ноонаук у формі Рис. 1, надавши також короткий фрагмент з Нооглосарію-2 [6].

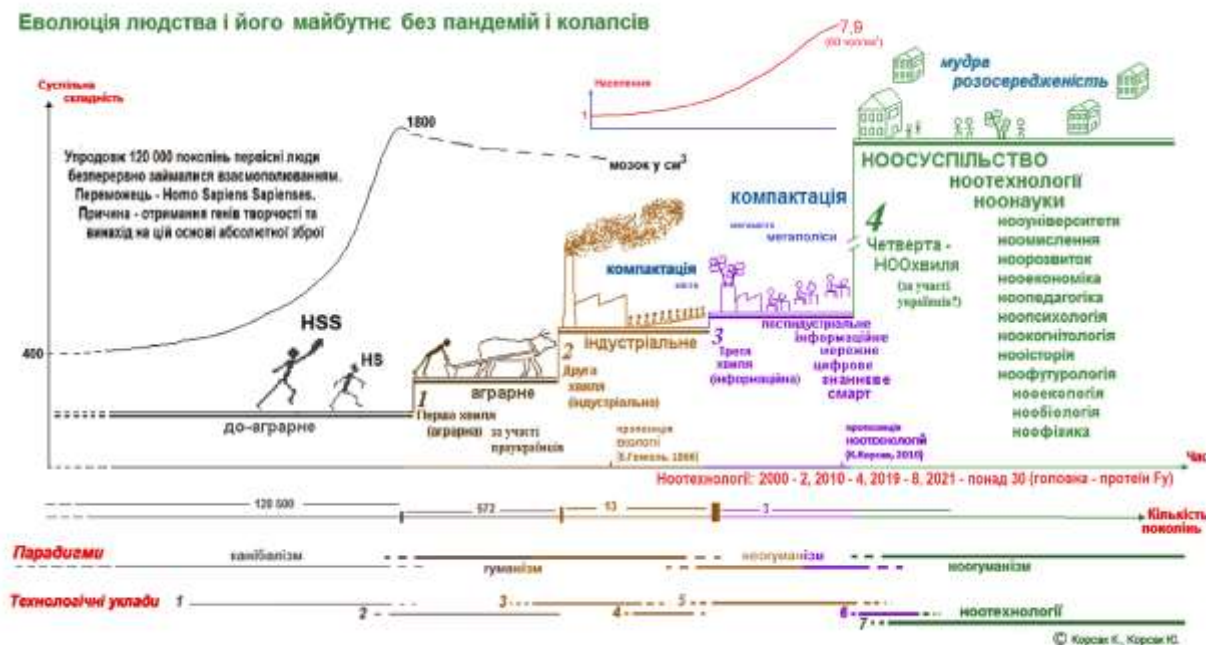

Рис. 1 – Минуле, сучасність і найбільш можливе майбутнє-XXI усього людства

Fig. 1 – Past, present and the most possible future-XXI for human

Цей наш нетекстовий продукт, який позитивно сприймають студенти в сучасному навчальному процесі, містить багато інформації. Використані на ньому сходинки є значно поліпшеною ідеєю американського філософа і футуролога Е.Тоффлера (1928-2016), який уявляв прогрес людства як його технологічне вивищення на гребені трьох цивілізаційних хвиль – аграрної, індустріальної та інформаційної [7]. Тоффлер і його послідовники розглядали чотири суспільства і багато писали про зміну засобів забезпечення людей усім необхідним, але ніхто з них не здогадався про неминучість надходження четвертої ноохвилі і появи ноосуспільства.

Під віссю часу ми вказали у варіанті «кількість поколінь» тривалість тих періодів, упродовж яких люди жили в умовах різних «суспільств». Дуже довго – понад 120 тисяч поколінь – наші пращури полювали один на одного і вижили тому, що відзначалися еусоціальністю. Цей порівняно новий науковий термін означає не просто факт співжиття в більшій чи меншій групі, а формування *надорганізму* з побудовою свого центру – *Гнізда*. У цьому об'єднанні рано чи пізно розпочинається диференціація. Вона полягає у спеціалізації його членів на виконанні різних функцій – народження молоді, захисту Гнізда, забезпечен-

ня його їжею та іншим необхідним і т.д. Період «гніздового» існування людей був достатнім для появи позитивних рис поведінки (альтруїзм, чесність, самоповага, відданість рідні тощо), але надто коротким для ліквідації багатьох видових «гріхів» (вислів К. Лоренца про головні недоліки людей [8]) на кшталт агресивності, жадібності, егоїзму й багатьох десятків інших. Рамки нашого викладу не дають можливості наведення детальних доказів того, що перехід від канібалізму до первинного гуманізму розпочали і здійснили у Східній Анатолії генетичні пращури українців і європейців-землеробів в інтервалі 15-7 тис. років тому. Цей архетип вже у енеоліті поширився на Захід і Північ, але був цілковито знищений близько 5 000 років тому в Західній Європі, де аж до наших днів панує євроатлантичний архетип – практично повністю протилежний до проукраїнського, існування якого в часи Великого Трипілля мало мовним наслідком формування сім'ї індоєвропейських мов і однойменної світової культури.

Повертаючись до формування Хо-мо, наголосимо на важливості для розуміння співвідношення індивідуального і колективного в поведінці людей того, що надорганізм успішно виживає й має успіх у біосфері. А от у разі розпаду на окремі «індивідууми» гарантовано гине (прикладом

глибокої еусоціальності є терміти, які споруджують грандіозні Гнізда). Прикро, що з настанням ІКТ-революції розвиваються процеси розпаду старих форм об'єднання, але аналіз цього негативного явища далеко виходить поза межі статті, адже стосується не екологічного, а духовно-інтелектуального колапсу.

Успіхи людей і перетворення їх у гегемонів біосфери мали у витоках два «стрибки» у генетичних мутаціях, що зумовили оволодіння вогнем і постійне винайдення і вдосконалення різних інструментів, які допомагали природним засобам – зубам, кінцівкам та ін. Кроки розвитку цих інструментів у вигляді зміни технологічних укладів вказані унизу рисунка 1. В Україні домінують уклади 3 і 4, все менше 5-ого, майже немає 6-го. Нашу пропозицію 7-го

укладу для ноотехнологій першими привітали економісти, але загал наукового світу її ігнорує. У результаті стаття понад 15 000 кваліфікованих біологів і навіть великий за обсягом звіт Римського клубу за 50 років діяльності пропонують помилкові твердження і передбачення [9]. Перелік рятівних для людства ноотехнологій і суспільних ноопроцесів містить наш Нооглосарій-2 [6]. Нещодавно ми запропонували засоби повної ліквідації надходження нових пандемій, а також вказали обсяги необхідних ресурсів разом з передбаченням їх зниження до 2030 р. [1].

Звертаємось до читачів з проханням звернути увагу на Нооглосарій-2 й додаємо невеликий його фрагмент на двох мовах (табл).

Таблиця

Фрагмент Нооглосарію-2 [6]

Table

Fragment of Nooglossarium-2 [6]

Українська мова	Англійська мова
<p>Ключові терміни</p> <p>1. Ноотехнології – виробничі й інші засоби, які являють собою мудро керовані людиною природні процеси, що виключає будь-яку шкоду для біосфери і самої людини. Для ноотехнологій слід створити 7-й технологічний уклад.</p> <p>2. Ноорозвиток – прогрес людства на основі ноотехнологій, що уможливить зростання його чисельності та підвищення якості і безпеки життя кожної людини.</p> <p>3. Ноосуспільство – нова стадія еволюції людства, життєзабезпечення якого спиратиметься на ноотехнології з одночасною заборонаю індустріальних та інших екологічно шкідливих виробництв.</p> <p><u>Інші терміни Нооглосарію</u></p> <p>Нооавтономія – самоврядування на засадах мудрості певної частини держав і/чи різноманітних колективів їх громадян.</p> <p>Нооантропоген – сучасний <i>період</i> геологічної історії Землі й еволюції людства, розпочатий на межі 2000-го року після появи перших ноотехнологій.</p> <p>Нооархітектура – будівельне мистецтво; проектування і будівництво споруд на основі ноотехнологій.</p> <p>Нообізнес – мудрий варіант підприємницької діяльності.</p> <p>Нообіосфера – <i>мудро керована людьми</i> оболонка Землі, яку заселяють живі <i>організми</i>.</p> <p>Ноовиробництво – отримання людиною бажаних продуктів на основі екологічно безпечних ноотехнологій</p> <p>Ноогеополітика – <i>теорія</i> залежності зовнішньої <i>політики</i> держави від географічних та інших <i>факторів</i></p>	<p>Key terms</p> <p>1. Nootechnologies – the industrial and other means representing natural processes wisely operated by the person, capable to exclude any harm for biosphere and the person. For nootechnologies it is necessary to create special – the 7th technological level.</p> <p>2. Noodevelopment – mankind progress on a basis of nootechnologies, making possible association for growth of its number with improvement of quality and safety of life for each person.</p> <p>3. Noosociety – a new stage of the mankind, which life-support will be based on nootechnologies with a simultaneous interdiction of industrial and other ecologically harmful manufactures.</p> <p><u>Other terms of Nooglossary</u></p> <p>Nooautonomy – self-management on the basis of wisdom of a certain part of the states and-or various collectives of their citizens.</p> <p>Nooantropogen – the modern period of geological history of the Earth and the mankind evolution, having begun on border of the 2000 after occurrence of the first nootechnologies.</p> <p>Nooarshitecture – building art; designing and building of constructions on a basis of nootechnologies.</p> <p>Noobusiness – a wise variant of enterprise activity.</p> <p>Noobiosphere – cover of the Earth wisely operated by people who is inhabited by living organisms.</p> <p>Nooproduction – reception of desirable products by the human on the basis of ecologically safe nootechnologies</p> <p>Noogeopolicy – the theory of dependence of foreign policy of the state on geographical and other</p>

в умовах заборони індустриальних і повної перемоги ноотехнологій.

Нооеволюція – зміна й розвиток людства чи іншого природного об'єкта на основі ноотехнологій

Нооекологія – екологічне вчення у ноосуспільстві

Нооенергетика – енергетика, що використовує тільки ноотехнології.

Нооенциклопедія – сукупність термінів і різноманітних понять, що в цілісності охоплюють всю „ноотеку”

Ноознання – наукова основа ноосуспільства й ноожиттєдіяльності людства

Нооінтелект – мудрий варіант спроможності до мислення

Нооматеріали – екологічно безпечні будівельні та будь-які інші матеріали епохи ноотехнологій

Ноомашина – машина епохи ноотехнологій, призначена і безпечна для людини і довкілля ноосуспільного періоду

Ноомедицина – мудрий засіб формування здорової людини та підтримки її плідного й тривалого життя

Ноомораль – мораль епохи ноосуспільства, яке переборолло головні недоліки т.зв. „природної моралі” виду Homo Sapiens

Нооматеріалознавство – наука про матеріали виробничого та іншого призначення епохи ноотехнологій

Нооменталітет – сформований у громадян ноосуспільства високодуховний і позитивно есхатологічний спосіб мислення і ментальної діяльності.

Ноопедагогіка – орієнтована на потреби ноосуспільства інтегральна наука про індивідуалізоване формування, виховання, навчання й надання професії кожному представникові нових поколінь відповідно до його природних задатків, що призначена також для подальшої підтримки людини упродовж усього її дорослого життя

Ноопроєкти – засоби вдосконалення ноосуспільства, що послідовно враховують потенціал ноотехнологій і досягнення новітніх наук

Ноосфера – втілення на основі ноотехнологій пропозиції В.І. Вернадського і його французьких колег перетворити антропосферу зі „сфери людини” у „сферу мудрості”.

Ноостратегія – мудрий варіант форсайтного планування індивідуальних і колективних дій

Ноостандарти – ноонормативи та рекомендовані показники, скеровані на формування і стабільність ноосуспільства

Нооторгівля – обмін і придбання речей і благ у ноосуспільстві з дотриманням його стандартів життєдіяльності

Ноофілософія – філософське вчення ноосуспільної епохи, що набуває евристичного характеру і подолає морально-світоглядні помилки постмодерністської філософії

Нооцивілізація – побудована після надходження 4-ої технологічно-виробничої хвилі (чи „ноохвилі”) антропогенна ноосистема. Інша назва – ноосуспільство.

factors in the conditions of an interdiction in industrial and a full victory of nootechnologies.

Nooevolution – change and development of mankind or other natural object on a basis of nootechnologies

Nooecology – the ecological doctrine in noosociety

Nooenergy – the power that uses only nootechnologies.

Nooencyclopedia – set of terms and various concepts which in integrity cover all „nooquestions”

Nooknowledge – a scientific basis in noosociety and noo-self-maintenance of mankind

Noointellect – a wise variant of ability to thinking

Noomaterials – ecologically safe building and any other materials in the epoch of nootechnologies

Noomachine – the machine in the epoch of nootechnologies, acceptable and safe for the person and anthropogenous environment in the period of noosociety

Noomedicine – wise means for formation of the healthy person and support of its fruitful and long life

Noomorals – morals in the epoch of noosociety which has overcome the main lacks of the so-called „natural morals” for Homo Sapiens

Noomaterial science – a science about materials of industrial and other appointment in the epoch of nootechnologies

Noo mentality – generated in the citizens of noosociety highspirited and positively eschatological way of thinking and mental activity.

Noopedagogy – focused on needs of noosociety an integrated science about the individualised formation, education, training and trade granting to each representative of new generations according to its natural inclinations which is intended also for the further support of the person in a current of all his adult life

Nooprojects – improvement means in noosociety which consistently consider potential of nootechnologies and achievements of the newest sciences

Noosphere – an embodiment on a basis of nootechnologies V.I. Vernadsky's offer and his French colleagues to transform anthroposphere from „sphere of the person” into „wisdom sphere”.

Noostrategy – a wise variant for foresight planning of individual and collective actions

Noostandarts – any norms and the recommended indicators directed on formation and stability of noosociety

Noo trade – an exchange and acquisition of things and the blessings in noosociety with observance of its standards of ability to live

Noophilosophy – the philosophical doctrine of noosociety in epoch which will get heuristic character and will overcome morally-world outlook errors of post-modernist philosophy

Noocivilization – anthropogenous noosystem constructed after the arrival of the 4th technologically-industrial wave (or „noowave”). Other name – noosociety.

Висновки

Зауважимо, що перше детальне і найбільш доступне завдяки Інтернету пояснення поняття «нооекологія» ми навели у відомому ще в радянські часи журналі «Екологія і життя» [10]. Його вивчали понад три тисячі кваліфікованих науковців, але ніхто не відгукнувся на наше прохання, не висловив свого ставлення і не повідомив нас про використання ноознань. Практично не було оцінок інших наших ноопропозицій. Навіть публікація в січні 2015 року [11] точного і обґрунтованого прогнозу віддаленого майбутнього у популярному в Інтернеті виданні RELGA з сотнями тисяч читачів у приблизно 135 країнах не викликала спалаху цікавості до ноонаук, хоч віддалено подібного до того, що сталося у світі після одноосібних екологічних протестів Грети Тунберг у Швеції. Вже понад 10 років нооідеї використовують поодинокі молоді науковці, розпочався захист перших дисертацій, але загалом у світі панує негативна есхатологія разом з критикою точних наук за їх участь у створенні засобів нападу і оборони.

Хочемо попередити читачів про те, що до часу виходу Штучного інтелекту на так зване «плато досконалості» світові і національні друковані та електронні ЗМІ будуть діяти проти підтримки наукових істин і поширюватимуть переважно фейки – чи «помірно брехливі», чи дуже небезпечні. Зростає відсоток тих, що скеровані на пошкодження головного мозку людини і перетворення її в слухняного зомбі без мінімальних ознак критичного мислення. Дуже багато чужих порад для України та українців шкідливі для нас з простої причини: ці ідеї мають виток атлантичну парадигму IV тис. до н.е., вони відшліфовані у США й помірно придатні у тому соціумі, але не в Україні, більшість громадян якої зберігає архетип світогляду і поведінки винахідників землеробства і творців цивілізацій Трипілля-1 і Велике Трипілля.

Необхідно не забувати про те, що величезна група індоєвропейських мов, індоєвропейська культура, головні технології «аграрної хвилі» (№1) і навіть провідні три світові монотеїстичні релігії з'явилися за найактивнішої участі наших пращурів. Мало не кожний точний ізотопний вимір чи генетичне дешифрування археологічних

знахідок на теренах між Атлантикою і Західним Китаєм дає все нові докази того, що лідерами першого великого одуховлення світу були наші пращури. Не можна про це забувати і позитивно реагувати на брехливу ворожу пропаганду і твердження про походження слов'янства і Київської Русі зі Старої Ладоги. Нам необхідно виявити мужність і бажання взяти якомога активнішу участь у тому другому – цього разу «нооодуховленні світу», – яке з настанням нового тисячоліття повільно поширюється з незалежної України.

Тож пост-пандемічний світ обов'язково буде ноонауковим і нооісторичним, побудованим на засадах ноогуманізму і з розвиненим ноомисленням та ефективною нооекологією. Йде процес відмови від старої європейської індустріально-воєнної парадигми життєдіяльності і заміни її на «екологізовану». Поряд зі старими академічними рейтингами досконалості університетів з'явився перший у світі рейтинг їх «екологічної досконалості» – Рейтинг впливу 2020-го року [12]. У старих переліках українських закладів практично не було, а у новому їх аж десять – у п'ятеро більше від німецьких. Прикро, що керівники наших державних органів і досі «включаються» старим нормативам і вимагають від науковців і працівників вищих шкіл будь-що публікуватися у приватних виданнях за рубежом, збагачуючи цим наших недоброзичливців і знижуючи свій сімейний рівень добробуту мало не до жебрацького рівня.

Тому ми пропонуємо взяти приклад з Китаю, який заборонив «хіршеманію» та інші збочення і збирається створити справедливую оцінку якості праці викладачів і дослідників.

Але ці парадигмальні зміни і навіть «Plan S» мало що змінять у справі повної ліквідації небезпек майбутніх пандемій і різних колапсів, якщо людство і надалі ігноруватиме форс-мажорну необхідність розвивати ноонауки задля винайдення і використання ноотехнологій.

Ми плекаємо надію на об'єднання освітян, створили для цього організацію з назвою «Київський клуб АНТИКОЛАПС» й публікуємо колективні праці в індексованому виданні «Грааль науки» (контакт для приєднання – kvkorsak@gmail.com). А для

прискорення ноорозвитку всієї Вітчизни пропонуємо активним керівникам університетів та інститутів України стати першими

на планеті ноозакладами і назавжди увійти в історію освітнього прогресу людства.

Конфлікт інтересів

Автори заявляють, що конфлікту інтересів щодо публікації цього рукопису немає. Крім того, автори повністю дотримувались етичних норм, включаючи плагіат, фальсифікацію даних та подвійну публікацію.

Список використаної літератури

1. Корсак, К.В., Корсак, Ю.К., Ляшенко, Л.М., Похресник, А.К. Пропозиція ноосимбіозу людства та біосфери. *Економіка та менеджмент у період цифрової трансформації бізнесу, суспільства і держави*: матеріали Ювілейної Міжнародної науково-практичної конференції (28-29 травня 2020 року, м. Запоріжжя). Запоріжжя : Наук. ред. Н.Г. Метеленко. ЗНУ Інженерний інститут, 2020. С. 38-43. URL: <https://web.znu.edu.ua/NIS/2020/sbornik.pdf>
2. Медоуз Д.Х., Медоуз Д.Л., Рэндерс И. Пределы роста. М., МГУ, 1991. 208 с.
3. Медоуз Д.Х., Медоуз Д.Л., Рэндерс И. За пределами роста: продолжение знаменитого доклада Римскому клубу "Пределы роста". М.: Прогресс, Пангея, 1994. 303 с.
4. Медоуз Д. Х., Рэндерс Й., Медоуз Д. Л. Пределы роста. 30 лет спустя. М.: ИКЦ «Академкнига», 2008. URL: https://batrachos.com/sites/default/files/pictures/Books/meadows_dr_2014_predely_rosta_30_let_spustya.pdf
5. Gaudin, Th. (1990). 2100 recit du prochain siècle. Paris : Editions Payot. (in French)
6. Корсак К.В., Корсак Ю.К. Нооглосарій-2 – ноонауки для майбутнього без колапсів. *Вища школа*. 2019. №2. С. 43-58
7. Toffler, A. *The Third Wave*. New York: William Morrow. 1980.
8. Лоренц К. Обратная сторона зеркала: Пер. с нем. М.: Республика, 1998.
9. Ernst Ulrich von Weizsacker, Anders Wijkman Come On! Capitalism, Short-termism, Population and the Destruction of the Planet. A Report to the Club of Rome. Springer. 2018.
10. Корсак К., Корсак Ю. Нооэкология для ноообщества - реальная задача XXI века? URL: <http://www.ecolife.ru/infos/agentstvo-ekoinnovatsij/12673/> <https://www.slideshare.net/ecolife21/noo-future-1-2013-17187470>. [in Russian]
11. Корсак К. Ноофутурология XXI века: условия спасения популяции Homo Sapiens Sapiens . RELGA. - 2015. №1 [289] 25.01. URL: <http://www.relga.ru/Environ/WebObjects/tgu-www.woa/wa/Main?textid=4061&level1=main&level2=articles>. (in Russian).
12. Impact Rankings 2020. URL: https://www.timeshighereducation.com/rankings/impact/2020/overall#!/page/0/length/25/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/undefined

Стаття надійшла до редакції 28.01.2022

Стаття рекомендована до друку 13.02.2022

K. V. KORSACK, DSc (Philosophy), Prof.,

Head of the Laboratory "Formation of the student's personality"

e-mail: kvkorsak@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7715-9720>

Kyiv Medical University,

2, Boryspilska St., Kyiv, 02099, Ukraine

Y. K. KORSACK, PhD (Philosophy), Senior Researcher

e-mail: olte@ukr.net

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8511-0556>

Institute of Higher Education of the National Academy of Pedagogical Science of Ukraine,

9, Bastionna St., Kyiv, 01014, Ukraine

FORCE MAJEURE NEED FOR HUMANITY TO TURN TO NOOTECHNOLOGY AND NOOECOLOGY

We see the relevance of this article in the study of existing scientific papers on the prevention of global dangers. The population of Homo Sapiens Sapiens is growing quantitatively, increasing the rate of destruction

of the natural environment and accelerating the movement to total collapse. Scientists around the world create only "appeals" and warnings of danger, even the UN decisions and the three environmental forums in 1992, 2002 and 2012 do not indicate real means of salvation.

Purpose. A critical analysis of existing forecasts for the future and environmental projects and plans. The objectives of the study are to propose a real way to save humanity through the replacement of modern industrial and smart technologies with environmentally friendly production and social nooprocesSES, development and use of noosciences, in particular, nooecology. The research methodology is based on the achievements of many classical and very young sciences, on the basis of which we build our proposal to create and use a large group of noosciences that form the author's nooglossary. The main ones are noointegral, systemic and noohistorical methods within the perspective principle of global evolutionism with transdisciplinary approaches.

Results. Evidence that in the flow of nanotechnology since 2000 environmentally friendly, which we propose to call "wise" – nootechnology began to appear. They are few and the number is growing very slowly. Such technologies are considered impossible and are not included in national or world plans and projects. We present a fragment of our "Nooglossary", which contains "terms from the future". Unfortunately, it did not attract the attention of humanity, like the emotional & populist eco-declarations of Greta Thunberg, a girl from Sweden.

Conclusion. In the context of the COVID-19 pandemic, we hope to use the little-known project "Plan S" to inform humanity about the existence of saving nootechnologies and noosciences. There was a force majeure need to immediately create not only nooecology, but also all the necessary noosciences. We claim that the nooera has already begun, but humanity has not yet noticed it. The UN Plan "17 Goals for Sustainable Development" should be transformed into a global document for the implementation of the noosymbiosis of humanity and the biosphere, and finally, to build the noosphere.

KEY WORDS: crisis of humanity, ecological threats, total collapse, means of rescue, noowave, nootechnologies, noosciences, Nooglossary, nooecology

References

1. Korsak, K., Korsak, Y., Lyashenko, L. & Pokhresnyk, A. (2020). Proposal of noosymbiosis of mankind and biosphere. *Economy and management in the period of digital transformation of business, society and state: materials of the Jubilee International scientific-practical conference (May 28-29, 2020, Zaporozhye)*. (pp. 38-43). Zaporozhye: Sc. ed. N.G. Metelenko. ZNU Engineering Institute. Retrieved from <https://web.znu.edu.ua/NIS//2020/sbornik.pdf> (in Ukrainian)
2. Meadows, D.H., Meadows D.L., & Rends I. (1991). Limits of growth. Moscow: Moscow State University.
3. Meadows, D.H., Meadows D.L., & Rends I. (1994). Outside limits of growth. Moscow: Progress, Pangea.
4. Meadows, D.H., Rends I., & Meadows D.L. (2008). Limits to growth. 30 years later. Moscow: ICC "Akademkniga". (in Russian)
5. Gaudin, Th. (1990). 2100 recit du prochain siècle. Paris : Editions Payot. (in French)
6. Korsak, K.V., & Korsak, Y.K. (2019). Nooglossary-2 is a noosciences for the future without collapse. *Higher School*, 2, 31-53 [in Ukrainian]
7. Toffler, A. (1980). *The Third Wave*. New York: William Morrow.
8. Lorents, K. (1998). The reverse side of the mirror : transl. from German. Moscow: Respublika. (in Russian)
9. Ernst Ulrich von Weizsacker, Anders Wijkman (2018). Come On! Capitalism, Short-termism, Population and the Destruction of the Planet. A Report to the Club of Rome. Springer.
10. Korsak, K.V., & Korsak, Y.K. (2013). Nooecology for a noo-community – the real task of the 21st century? *Ecology and life. Popular science and educational magazine. Moscow*. Retrieved from <http://www.ecolife.ru/infos/agentstvo-ekoinnovatsiji/12673/> Retrieved from <https://www.slideshare.net/ecolife21/noo-future-1-2013-17187470>. (in Russian)
11. Korsak, K. (2015). Noofuturologiya XXI veka: usloviya spaseniya populyatsii Homo Sapiens Sapiens [Noofuturology of the XXI century: conditions for saving the population of Homo Sapiens Sapiens]. *RELGA*. – *RELGA*, 1(289). Retrieved from <http://www.relga.ru/Environ/WebObjects/tgu-www.woa/wa/Main?textid=4061&level1=main&level2=articles> (in Russian).
12. Impact Rankings 2020. (2020). Retrieved from https://www.timeshighereducation.com/rankings/impact/2020/overall#!/page/0/length/25/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/undefined

The article was received by the editors 28.01.2022

The article is recommended for printing 13.02.2022